

C-511/19-1

Η εγγραφή στο πρωτόκολλο του Δικαστηρίου φέρει τον αριθμό 1120996	
Λουξεμβούργο, 05. 07. 2019	Κατ' εντολή, Του Γραμματέα
Τηλεντίγραφο/Ε-mail:	Roberto Schiano
Κατατέθηκε στις: 4.7.2019	Υπάλληλος διοικήσεως

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

C-511/19 - 1

Υπόθεση C-511/19

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

4 Ιουλίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Άρειος Πάγος (Ελλάδα)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

11 Ιουνίου 2019

Αναιρεσείων:

AB

Αναιρεσίβλητο:

Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών – Σπύρος Λούης

[σελ. 1 του πρωτοτύπου]

[OMISSIS]

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

[OMISSIS].

Συνεδρίασε [OMISSIS] στις 15 Ιανουαρίου 2019, [OMISSIS] για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσειόντος: AB [OMISSIS], κατοίκου Περιστεριού, [OMISSIS].

Του αναιρεσιβλήτου: Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ – ΣΠΥΡΟΣ ΛΟΥΗΣ» που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής [OMISSIS].

[OMISSIS] [σελ. 2 του πρωτοτύπου] [OMISSIS]

[OMISSIS]

[OMISSIS]

Με την από 19 Αυγούστου 2017 και με αριθ. κατάθ. 6178/581/5.9.2017 αίτηση αναίρεσης προσβάλλεται η με αριθ. 1858/25.4.2017 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών [OMISSIS] με αριθ. 1423/22.6.2015 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Με την προσβαλλομένη απόφαση του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου έγινε δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσία η από 24.8.2015 και με αριθ. κατάθ. 4960/27.8.2015 έφεση του εναγομένου και ήδη αναιρεσιβλήτου Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ – ΣΠΥΡΟΣ ΛΟΥΗΣ» και εξαφανίσθηκε η ως άνω απόφαση του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, με την οποία, κατά μερική παραδοχή ως ουσιαστικά βάσιμης της από 28.8.20[1]3 και με αριθ. κατάθ. 127745/4670/26.9.2013 αγωγής του ενάγοντος και ήδη αναιρεσειόντος, είχε υποχρεωθεί το εναγόμενο και ήδη αναιρεσίβλητο Ν.Π.Ι.Δ να καταβάλει στον ενάγοντα και ήδη [σελ. 3 του πρωτοτύπου] αναιρεσειόντα το συνολικό ποσό των 54.843,86 ευρώ με το νόμιμο τόκο και είχε αναγνωρισθεί περαιτέρω υποχρέωση του εναγομένου να καταβάλει στον ενάγοντα το επί πλέον ποσό των 15.000 ευρώ με το νόμιμο τόκο για τους εκεί διαλαμβανόμενους λόγους. Στη συνέχεια το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αφού κράτησε και ερεύνησε την υπόθεση, απέρριψε με την προσβαλλομένη απόφασή του στο σύνολό της ως ουσιαστικά αβάσιμη την αγωγή. [OMISSIS] [παραδεκτό της αίτησης αναίρεσης].

Με την ένδικη [OMISSIS] αγωγή, ο ενάγων και ήδη αναιρεσειών ιστορούσε ότι προσλήφθηκε από το εναγόμενο και ήδη αναιρεσίβλητο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ) με την επωνυμία «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ – ΣΠΥΡΟΣ ΛΟΥΗΣ» στις 23.6.1982 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, με την ειδικότητα του ηλεκτρονικού-τεχνικού. Ότι από 22.7.1998 τοποθετήθηκε στη θέση του τεχνικού συμβούλου της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του εναγομένου, λαμβάνοντας το μισθό του τμηματάρχη. Ότι λόγω της [σελ. 4 του πρωτοτύπου] τοποθέτησής του στη θέση αυτή και της εν τοις πράγμασι άσκησης των καθηκόντων του τεχνικού συμβούλου, λάμβανε από το έτος 1998 το προβλεπόμενο επίδομα θέσης, ύψους 439,10 ευρώ μηνιαίως. Ότι το επίδομα αυτό του καταβαλλόταν μονίμως και σταθερώς μέχρι τις 13.12.2010, οπότε το εναγόμενο προέβη σε μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας του, περικόπτοντας το επίδομα αυτό με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου, παρόλο που ο ίδιος συνέχισε ν' ασκεί τα ίδια, όπως και προηγουμένως, καθήκοντα. Ότι από 1.1.2012, με την υπ' αριθ. 3/6222/30.12.2011 διαπιστωτική πράξη του εναγομένου, τέθηκε αυτοδικαίως υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας κατ' εφαρμογή του άρθρου 34 παρ. 1 υποπαρ. γ, 3 εδ. α, 4 και 8 του Ν. 4024/2011. Ότι, ενώ αυτός λάμβανε κατά το χρόνο της θέσης του σε εργασιακή εφεδρεία, ως αποδοχές, το ποσό των 3.775,58 ευρώ (μικτά) μηνιαίως, μετά τη θέση του υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας οι αποδοχές αυτού περιορίστηκαν στο 60% επί του βασικού του μισθού και ανήλθαν

από 1.1.2012 στο ποσό των 950 ευρώ (καθαρά) μηνιαίως. Ότι στις 30.4.2013 το εναγόμενο κατήγγειλε την σύμβαση εργασίας του, χωρίς να του καταβάλει τη νόμιμη αποζημίωση λόγω συμπλήρωσης από αυτόν των προϋποθέσεων για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος από τον οικείο ασφαλιστικό οργανισμό, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 34 παρ. 1 υποπαρ. ε του Νόμου αυτού, που προβλέπει συμψηφισμό της οφειλομένης αποζημίωσης λόγω απόλυσης με τις αποδοχές που καταβάλλονται στο μισθωτό κατά τη διάρκεια της εργασιακής εφεδρείας. Επικαλούμενος: α) περίπτωση μονομερούς βλαπτικής των όρων εργασίας του κατά την έννοια του άρθρου 7 παρ. 1 του Ν. 2112/1920 αναφορικά με την περικοπή του επιδόματος θέσης, β) ακυρότητα της θέσης αυτού υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, λόγω αντίθεσης των [σελ. 5 του πρωτοτύπου] ως άνω ρυθμίσεων του άρθρου 34 του Ν. 4024/2011, στο μέτρο που αυτές εισάγουν διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας, προς τις διατάξεις της με αριθ. 2000/78 Οδηγίας, της οποίας οι ρυθμίσεις ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 3304/2005, χωρίς η διαφορετική αυτή μεταχείριση να δικαιολογείται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου αντικειμενικά και λογικά από κάποιο θεμιτό στόχο και χωρίς τα μέσα επίτευξης του στόχου αυτού που προβλέπει η ως άνω διάταξη του άρθρου 34 να είναι πρόσφορα και αναγκαία για την επίτευξή του και γ) το άρθρο 8 εδ. β του Ν. 3198/1955 που προβλέπει δικαίωμα των μισθωτών, εφόσον συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα, να λαμβάνουν το 40% της αποζημίωσης απόλυσης, της οποίας δικαιούνται κατά τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, εφόσον είναι επικουρικά ασφαλισμένοι, ή το 50% της εν λόγω αποζημίωσης, εφόσον δεν είναι επικουρικά ασφαλισμένοι, είτε αυτοί αποχωρούν από την εργασία τους, είτε αυτοί απολύονται από τον εργοδότη τους και τη μη υπαγωγή του εναγομένου Ν.Π.Ι.Δ. στις ρυθμίσεις του άρθρου 2 παρ. 2 του Α.Ν. 173/1967 που αφορά τον περιορισμό του ύψους της καταβαλλομένης αποζημίωσης απόλυσης υπαλλήλων από τους εκεί αναγραφόμενους φορείς στο ποσό των 15.000 ευρώ κατ' ανώτατο όριο, άλλως και επικουρικά (επικαλούμενος) παραβίαση της αρχής της ισότητας από την καταβολή πλήρους της αποζημίωσης σε απασχολούμενους στον ιδιωτικό τομέα μισθωτούς, άλλως και επικουρικότερα (επικαλούμενος) παραβίαση της αρχής της ισότητας λόγω καταβολής πλήρους και όχι μειωμένης της αποζημίωσης απόλυσης σε υπαλλήλους της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση ΑΕ», των οποίων οι συμβάσεις εργασίας λύθηκαν με καταγγελία, η οποία (ΕΡΤ ΑΕ) κατά νόμο συνιστά δημόσια [σελ. 6 του πρωτοτύπου] επιχείρηση που ελέγχεται και εποπτεύεται από το Κράτος, ζήτησε, κατόπιν μερικού περιορισμού του καταψηφιστικού αιτήματος της αγωγής σε αναγνωριστικό, ως προς το κεφάλαιο καταβολής της αποζημίωσης απόλυσης [ΟΜΙΣΣΙΣ] [λεπτομέρειες σχετικά με τον περιορισμό του αιτήματος]: Α) να υποχρεωθεί το εναγόμενο να του καταβάλει το συνολικό ποσό των 6.147,40 ευρώ από την περικοπή του επιδόματος θέσης για την περίοδο από 1.1.2011 έως και 31.12.2012, περιλαμβανομένων και των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, με το νόμιμο τόκο από το τέλος του κάθε μήνα που κάθε επί μέρους μισθολογική αξίωση κατέστη ληξιπρόθεσμη και απαιτητή, διαφορετικά από την επίδοση της αγωγής, Β) να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της

θέσης αυτού από 1.1.2012 υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, Γ) να υποχρεωθεί το εναγόμενο Ν.Π.Ι.Δ. να του καταβάλει το συνολικό ποσό των 50,889,91 ευρώ για διαφορές, μεταξύ των άνω αποδοχών που λάμβανε πριν τη θέση του υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας και των αποδοχών που έλαβε μετά τη θέση του υπό το καθεστώς αυτό για το χρονικό διάστημα από 1.1.2012 έως 30.4.2013, περιλαμβανομένων των διαφορών στα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και στο επίδομα αδείας της περιόδου αυτής, με το νόμιμο τόκο από το τέλος του κάθε μήνα που κάθε επί μέρους μισθολογική αξίωση κατέστη ληξιπρόθεσμη και απαιτητή, διαφορετικά από την επίδοση της αγωγής και Δ) να αναγνωρισθεί περαιτέρω υποχρέωση του εναγομένου να του καταβάλει το συνολικό ποσό των 32.108,04 ευρώ, ως αποζημίωση απόλυσης (χωρίς τον περιορισμό του ύψους της σε 15.000 ευρώ) με το νόμιμο τόκο από την καταγγελία (30.4.2013), διαφορετικά από την επίδοση της [σελ. 7 του πρωτοτύπου] αγωγής.

Επί της αγωγής αυτής [OMISSIS] εκδόθηκε η με αριθ. 1423/22.6.2015 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που δέχθηκε κατά ένα μέρος την αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσία. Ειδικότερα με την απόφαση αυτή: α) αφού κρίθηκε ότι η εκ μέρους του εναγομένου Ν.Π.Ι.Δ. περικοπή του επιδόματος θέσης ύψους 439,10 ευρώ μηνιαίως, συνιστούσε μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας του ενάγοντος, ενόψει του ότι από τη συνεχή και αδιάκοπη καταβολή του από το έτος 1998 είχε καταρτισθεί σιωπηρά συμφωνία μεταξύ των μερών για την καταβολή του και ότι η περικοπή αυτή έλαβε χώρα από το Μάιο του έτους 2011 (και όχι από τον Ιανουάριο του 2011), το πρωτοβάθμιο δικαστήριο επιδίκασε για την αιτία αυτή το συνολικό ποσό των 4.391 ευρώ για το χρονικό διάστημα από τον Μάιο έως και τον Δεκέμβριο του έτους 2011, περιλαμβανομένων των διαφορών στα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και στο επίδομα αδείας, με το νόμιμο τόκο από το τέλος του κάθε μήνα που κάθε επί μέρους μισθολογική αξίωση κατέστη ληξιπρόθεσμη και απαιτητή, β) αφού κρίθηκε ότι η ένταξη του ενάγοντος υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας κατ' εφαρμογή του άρθρου 34 του Ν. 4024/2011 επιλέχθηκε με μοναδικό κριτήριο την επικείμενη συνταξιοδότησή του και κατά συνέπεια συνιστούσε διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας, χωρίς τούτο να εξυπηρετεί ένα αντικειμενικά και λογικά θεμιτό στόχο, όπως κάποιο σκοπό της πολιτικής της απασχόλησης ή της δημιουργίας μιας ισόρροπης ηλικιακής διάρθρωσης με την προώθηση προσλήψεων νεωτέρων σε ηλικία εργαζομένων, κατά παραβίαση των σχετικών ρυθμίσεων της με αριθ. 2000/78 Οδηγίας, που ενσωματώθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη με το Ν. 3304/2005, το δικαστήριο, [σελ. 8 του πρωτοτύπου] ερμηνεύοντας την ανωτέρω ρύθμιση του άρθρου 34 του Ν. 4024/2011, με γνώμονα το γράμμα και το σκοπό της Οδηγίας, προκειμένου να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο από αυτήν αποτέλεσμα, δέχθηκε ότι η θέση του ενάγοντος υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας ήταν άκυρη, με συνέπεια να περιέλθει το εναγόμενο Ν.Π.Ι.Δ. σε υπερημερία ως προς την καταβολή των αποδοχών αυτού, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί προτού ο ενάγων τεθεί υπό το καθεστώς αυτό και στη συνέχεια επιδίκασε σε αυτόν το συνολικό ποσό των 50.452,86 ευρώ για διαφορές αποδοχών μεταξύ του ποσού των 3.773,58 ευρώ (μεικτά) που αυτός λάμβανε πριν τη θέση του υπό καθεστώς εργασιακής

εφεδρείας και του ποσού των 1.064,99 ευρώ (μεικτά) που έλαβε μετά τη θέση του υπό το εν λόγω καθεστώς ανά μήνα και για το χρονικό διάστημα από 1.1.2012 έως 30.4.2013, περιλαμβανομένων των διαφορών στα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και στο επίδομα αδείας, με το νόμιμο τόκο από το τέλος του κάθε μήνα που κάθε επί μέρους μισθολογική αξίωση κατέστη ληξιπρόθεσμη και απαιτητή και γ) αφού κρίθηκε ότι το εναγόμενο Ν.Π.Ι.Δ. υπάγεται και αυτό σε φορείς για τους οποίους προβλέπεται η καταβολή μειωμένης αποζημίωσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 του Α.Ν. 173/1967 και ότι η διαφορετική ρύθμιση του άρθρου 72 του Ν. 4174/2013 για την κατ' εξαίρεση καταβολή ολόκληρης της αποζημίωσης σε μέρος μόνο εκ του απολυθέντος συλλήβδην προσωπικού της ΕΡΤ ΑΕ δικαιολογείται από γενικότερους λόγους κοινωνικού συμφέροντος, εν όψει των συνθηκών υπό τις οποίες διακόπηκε η λειτουργία της ΕΡΤ ΑΕ, με συνέπεια να μην παραβιάζεται η από το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της ισότητας, αναγνώρισε την υποχρέωση του εναγομένου να καταβάλει στον ενάγοντα ως αποζημίωση απόλυσης, λόγω της συνταξιοδότησης [σελ. 9 του πρωτοτύπου] του με πλήρη σύνταξη γήρατος από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα, το ποσό των 15.000 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την 1 Μαΐου 2013. Απέρριψε δε την αγωγή ως μη νόμιμη κατά το υπερβάλλον των 15.000 ευρώ αίτημα καταβολής αποζημίωσης απόλυσης ποσού 32.108,04 ευρώ (ήτοι για το ποσό των 17.108,04 ευρώ). [OMISSIS] [απόρριψη ως απαράδεκτου αιτήματος καταβολής ολόκληρου του ποσού της αποζημίωσης με επίκληση της αρχής της ισότητας].

Κατά της ως άνω οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και κατά το μέρος που η αγωγή έγινε δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσία, το εναγόμενο Ν.Π.Ι.Δ άσκησε [OMISSIS] έφεση ενώπιον του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, με την οποία ζήτησε την εξαφάνιση της [OMISSIS] απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και την απόρριψη της αγωγής στο σύνολό της. Επί της έφεσης αυτής, εκδόθηκε [OMISSIS] η προσβαλλόμενη [OMISSIS] απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, που απέρριψε την αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσία. Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή το δευτεροβάθμιο δικαστήριο: α) δέχθηκε ότι ο ενάγων δεν δικαιούται το επίδομα θέσης ύψους 439,10 ευρώ μηνιαίως για το διάστημα μέχρι τέλος του έτους 2011, διότι η καταβολή του εν λόγω επιδόματος θέσης είχε τον χαρακτήρα οικειοθελούς παροχής εκ μέρους του εναγομένου Ν.Π.Ι.Δ, [OMISSIS] [σελ. 10 του πρωτοτύπου] [OMISSIS] [ειδικότερη αιτιολόγηση του οικειοθελούς χαρακτήρα της παροχής]. Έκρινε δε στη συνέχεια ότι η περικοπή της παροχής αυτής με την από 13.12.2010 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του εναγομένου ήταν σύννομη, διότι διαπιστώθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο ότι ο ενάγων δεν ασκούσε στην πραγματικότητα καθήκοντα τεχνικού συμβούλου της ανωτέρω Διεύθυνσης, [OMISSIS] [ειδικότερη αιτιολόγηση], με συνέπεια οι σχετικές αξιώσεις του ενάγοντος να είναι αβάσιμες, β) δέχθηκε ότι ο ενάγων δεν δικαιούται ως αποδοχές υπερημερίας για το χρονικό διάστημα από 1.1.2012 έως 30.4.2013, οπότε απολύθηκε, τις διαφορές μεταξύ του ποσού των 3.773,58 ευρώ (μεικτά) που λάμβανε πριν τη θέση του υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας και του ποσού των 1.064,99 ευρώ (μεικτά) που έλαβε μετά τη θέση του υπό το εν λόγω καθεστώς ανά μήνα, διότι η ένταξη αυτού υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, κατ' εφαρμογή του άρθρου

34 του Ν. 4024/2011, ήταν καθ' όλα έγκυρη, καθόσον δεν αντίκειται ούτε στις διατάξεις των άρθρων 2, 4 και 5 του Συντάγματος, ούτε στις ρυθμίσεις της με αριθ. 2000/78 Οδηγίας. Και τούτο, διότι ο θεσμός της εργασιακής εφεδρείας εξυπηρετούσε την ανάγκη περιορισμού της μισθολογικής δαπάνης για την εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών και εξορθολογισμού και περιορισμού του διογκωμένου δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, που λήφθηκε στο πλαίσιο σχετικής πρόβλεψης του [σελ. 11 του πρωτοτύπου] Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής κατά τη διάρκεια της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης που αντιμετώπιζε η χώρα και που, σε κάθε περίπτωση, δικαιολογεί την διαφορετική μεταχείριση με βάση το οριζόντιο και αντικειμενικό κριτήριο της εγγύτητας στη θεμελίωση δικαιώματος εξόδου με πλήρη σύνταξη και παράλληλα συνιστά (ενόψει του ότι επιτρέπει στους εργαζομένους που εντάσσονται σε αυτήν να καλύπτουν τις βιοτικές τους ανάγκες μέχρι την πλήρη συνταξιοδότησή τους και παράλληλα λαμβάνει μέριμνα για την προστασία ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων και για τη ρύθμιση θεμάτων ως προς την αποπληρωμή στεγαστικών δανείων, με συνέπεια να μην πλήττεται ο πυρήνας των συνταγματικών και κοινωνικών δικαιωμάτων) πρόσφορο και αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του προαναφερόμενου στόχου, γ) διέλαβε σκέψη ότι το εναγόμενο υπάγεται στους φορείς για τους οποίους προβλέπεται η καταβολή μειωμένης αποζημίωσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 του Α.Ν. 173/1967 και στη συνέχεια, αφού έκρινε ότι με βάση το νόμο αυτό, όπως ισχύει, η οφειλόμενη αποζημίωση απόλυσης του ενάγοντας ανερχόταν στο ποσό των 15.000 ευρώ, (όπως δηλαδή είχε κριθεί και από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο), συμπήφισε αυτήν με τις αποδοχές που ο ενάγων είχε ήδη λάβει υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 34 παρ. 1 υποπαρ. ε' του Ν. 4024/2011. Στη συνέχεια, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αφού εξαφάνισε την εκκαλουμένη απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, κατά το μέρος που είχε αποφανθεί αντιθέτως δεχόμενο κατά ένα μέρος την αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσία, κράτησε την υπόθεση και, δικάζοντας την αγωγή, απέρριψε αυτήν κατά το μέρος αυτό, ως αβάσιμη κατ' ουσία.

Κατά της εν λόγω απόφασης του Μονομελούς Εφετείου [σελ. 12 του πρωτοτύπου] Αθηνών ο ενάγων και ήδη αναιρεσείων άσκησε την ένδικη [ΟΜΙΣΙΣ] αίτηση αναίρεσης, με δύο λόγους, [ΟΜΙΣΙΣ] [επικαλούμενος] παραβίαση κανόνων του ουσιαστικού δικαίου. Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης ο αναιρεσείων προσάπτει στην προσβαλλομένη απόφαση την πλημμέλεια ότι με το να δεχθεί ότι οι ρυθμίσεις του άρθρου 34 παρ. 1 υποπαρ. γ, 2, 3 εδ. α', 4 και 9 του Ν. 4024/2011 για την εργασιακή εφεδρεία είναι συμβατές με το Σύνταγμα και τις ρυθμίσεις των άρθρων 2 παρ. 1, 2 περ. β, 3 παρ. 1 περ. γ και 6 παρ.1 εδ. α της με αριθ. 2000/78 Οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων με βάση την ηλικία των εργαζομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, η οποία ενσωματώθηκε στην εσωτερική νομοθεσία με το Ν. 3304/2005, παραβίασε τις [ως] άνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του Συντάγματος και της ενωσιακής νομοθεσίας. Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης ο αναιρεσείων προσάπτει στην προσβαλλομένη απόφαση την πλημμέλεια ότι με το να δεχθεί ότι το εναγόμενο Ν.Π.Ι.Δ. υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 2 παρ. 2 του Α.Ν. 173/1967 ως προς το ύψος της καταβλητέας από αυτό αποζημίωσης απόλυσης σε 15.000 ευρώ κατ' ανώτατο όριο, παραβίασε τη διάταξη του άρθρου 8 παρ. 3 του Ν. 2112/1920 κατά την

οποία ευνοϊκότερες για τους μισθωτούς ρυθμίσεις περιεχόμενες σε άλλες διατάξεις, συλλογικές συμβάσεις εργασίας, κανονισμούς ή ατομικές συμβάσεις εργασίας κατισχύουν των διατάξεων της παρ. 1 του νόμου αυτού καθώς και την αρχή της ισότητας και της ίσης μεταχείρισης, ενόψει του ότι αυτός υπερτερούσε των συναδέλφων του, οι οποίοι κατά την αποχώρησή τους έλαβαν από το εναγόμενο Ν.Π.Ι.Δ. πλήρη την προβλεπόμενη από τη συλλογική σύμβαση εργασίας αποζημίωση απόλυσης.

[σελ. 13 του πρωτοτύπου] [OMISSIS] [Ο Άρειος Πάγος αρχίζει την εξέταση του δεύτερου λόγου αναιρέσεως εκθέτοντας τις προϋποθέσεις παραδεκτού αίτησης αναιρέσεως στην περίπτωση που η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου δεν μεταβιβάστηκε στο σύνολό της στο Εφετείο, ήτοι στην περίπτωση που συγκεκριμένη διάταξη της αποφάσεως του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου δεν προσβλήθηκε με έφεση].

Στην προκειμένη περίπτωση, [OMISSIS] **[σελ. 14 του πρωτοτύπου]** [OMISSIS] **[σελ. 15 του πρωτοτύπου]** [OMISSIS] **[σελ. 16 του πρωτοτύπου]** [OMISSIS] δεν μεταβιβάστηκε στο Εφετείο η οριστική διάταξη του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (κεφάλαιο), με την οποία κρίθηκε ότι η αγωγή του ενάγοντος, κατά το μέρος που υπερβαίνει το ανώτατο όριο των 15.000 ευρώ της αιτουμένης αποζημίωσης, δηλαδή κατά το ποσό των 17.108,04 ευρώ, είναι μη νόμιμη. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω ο δεύτερος [OMISSIS] λόγος αναιρέσεως [OMISSIS] **[σελ. 17 του πρωτοτύπου]** [OMISSIS] [περιεχόμενο του λόγου αναιρέσεως], πρέπει ν' απορριφθεί προεχόντως ως απαράδεκτος και αυτεπαγγέλτως (άρθ. 577 παρ. 3 του ΚΠολΔ), εφόσον η αίτηση αναιρέσεως δεν έχει στραφεί και κατά της πρωτόδικης απόφασης, ως προς την ως άνω απορριπτική οριστική της διάταξη, ούτε άλλωστε το δικόγραφο αυτής είχε κατατεθεί στη γραμματεία του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, που εξέδωσε αυτήν, καθότι κατά το εν λόγω απορριπτικό μέρος η υπόθεση δεν μεταβιβάστηκε στο Εφετείο. [OMISSIS] **[σελ. 18 του πρωτοτύπου]** [OMISSIS] Οίκοθεν νοείται ότι η βασιμότητα του αιτήματος καταβολής της ως άνω αποζημίωσης μέχρι του ύψους των 15.000 ευρώ (και όχι πέραν αυτού) θα ερευνηθεί στο πλαίσιο του πρώτου αναιρετικού λόγου.

Με τη διάταξη του άρθρου 34 παρ. 1-4 και 8-11 υπό τον παράτιτλο «Κατάργηση κενών θέσεων ιδιωτικού δικαίου και εργασιακή εφεδρεία» του Ν. 4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο-βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου σχεδίου δημοσιονομικής στρατηγικής [2012-2015]» (ΦΕΚ Α 226), όπως οι παρ. 3, 4 και 7 αυτής τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 3 παρ. 5 εδ. β έως 9 της από 16 Δεκεμβρίου 2011 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Α 262) και κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 4047/2012 (ΦΕΚ Α 31) ορίζονται τα ακόλουθα. «(Παρ. 1). Η παρ. 7 του άρθρου 37 του ν. 3986/2011 (Α' 152) αντικαθίσταται ως εξής: «7. α) Το προσωπικό που τίθεται σε καθεστώς εργασιακής εφεδρείας εντάσσεται σε πίνακες κατάταξης από το ΑΣΕΠ, με βάση αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια (όπως τυπικά προσόντα, εμπειρία, οικογενειακή κατάσταση, ηλικία, προϋπηρεσία, ειδικές γνώσεις κ.λπ.). Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά

από πρόταση του Υπουργού Διοικητικής [σελ. 19 του πρωτοτύπου] Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, καθορίζονται τα αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια που προβλέπονται στο προηγούμενο εδάφιο, η διαδικασία κατάρτισης του πίνακα και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου. Από τους εν λόγω πίνακες κατάταξης, το ανωτέρω προσωπικό: αα) μπορεί να μεταφέρεται ύστερα από αίτησή του με την ίδια σχέση εργασίας σε φορείς του δημόσιου τομέα του άρθρου 1 του ν. 3812/2009 (Α' 234), εφόσον υπάρχουν αιτήματα των φορέων αυτών για πλήρωση θέσεων τακτικού προσωπικού, σε ποσοστό 10% των ετήσιων προσλήψεων, με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του προηγούμενου έτους, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις του άρθρου 11 του ν. 3833/2010, ββ) επιλέγεται ύστερα από αίτησή του κατά προτεραιότητα σε ποσοστό 30% επί του συνόλου των εκάστοτε θέσεων που προκηρύσσονται για απασχόληση προσωπικού ορισμένου χρόνου σε υπηρεσίες και φορείς του δημόσιου τομέα, γγ) προηγείται έναντι όλων των λοιπών κατηγοριών για την επιλογή υποψηφίων για μερική απασχόληση, σύμφωνα με το ν. 3250/2004, εφόσον υποβάλει αίτηση. Στις ανωτέρω περιπτώσεις η τυχόν επιλογή για απασχόληση επιφέρει διακοπή της καταβολής των αποδοχών της εργασιακής εφεδρείας, β) Σε καθεστώς εργασιακής εφεδρείας δεν εντάσσεται εργαζόμενος: αα) του οποίου ο σύζυγος ή η σύζυγος έχει ενταχθεί ήδη σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα ή στην εργασιακή εφεδρεία της παρούσας παραγράφου, ββ) του οποίου ο σύζυγος ή η σύζυγος ή τέκνο το οποίο τον βαρύνει φορολογικά σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κ.Φ.Ε. (ν. 2238/1994, Α' 151) και συνοικεί με αυτόν, έχει αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον 67%. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημα του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Κ.Φ.Ε. ορίζεται στις [σελ. 20 του πρωτοτύπου] δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, γγ) που είναι ανάπηρος σε ποσοστό τουλάχιστον 67% ή πολύτεκνος κατά την έννοια των παραγράφων 1 έως 3 του άρθρου πρώτου του ν. 1910/1944 (Α' 229), εφόσον τα τέκνα, που ορίζονται στις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 1910/1944, τον βαρύνουν φορολογικά, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κ.Φ.Ε., δδ) που είναι προστάτης μονογονεϊκής οικογένειας με τέκνο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει φορολογικά σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κ.Φ.Ε. γ) Το προσωπικό που εντάσσεται στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας συνεχίζει να λαμβάνει για χρονικό διάστημα δώδεκα (12) μηνών, και εφόσον προβλέπεται από ειδικότερες διατάξεις μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μήνες, από την ένταξή του στο καθεστώς αυτό, αποδοχές ίσες με το 60% του βασικού μισθού που ελάμβανε κατά το χρόνο εισόδου του στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, δ) Για το προσωπικό που εντάσσεται στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας καταβάλλονται από τον φορέα προέλευσης οι εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου που αναλογούν για κύρια σύνταξη, επικουρική ασφάλιση, πρόνοια και υγειονομική περίθαλψη, υπολογιζόμενες επί των τακτικών αποδοχών που ελάμβανε ο εργαζόμενος κατά το χρόνο ένταξής του στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας κατά τον ίδιο χρόνο. Αν ο φορέας προέλευσης έχει καταργηθεί, οι ως άνω εισφορές, καθώς και η τυχόν οφειλόμενη αποζημίωση λόγω απόλυσης καταβάλλονται από τον Ο.Α.Ε.Δ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί

κατ' εξαίρεση του προηγούμενου εδαφίου να καθορίζεται διαφορετικός φορέας καταβολής των αποδοχών ή και των εισφορών του προηγούμενου εδαφίου και να ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα. ε) Η ένταξη στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας λογίζεται ως προαναγγελία απόλυσης για κάθε έννομη [σελ. 21 του πρωτοτύπου] συνέπεια και οι αποδοχές που καταβάλλονται στο προσωπικό που εντάσσεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαράγραφο γ', συμψηφίζονται με την αποζημίωση λόγω απόλυσης που τυχόν οφείλεται κατά τη λήξη του χρόνου της εργασιακής εφεδρείας, στ) Αν ο εργαζόμενος συνάψει οποιασδήποτε μορφής εργασιακή σχέση ή ασκήσει ελεύθεριο επάγγελμα ή επιτήδευμα κατά τη διάρκεια της εργασιακής εφεδρείας, το καταβαλλόμενο σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο ποσοστό βασικού μισθού περικόπτεται κατά το μέρος που οι πάσης φύσεως αποδοχές από την εργασιακή σχέση που συνάφθηκε ή το εισόδημα από το ελεύθεριο επάγγελμα ή επιτήδευμα που ασκήθηκε, υπερβαίνουν τις αποδοχές που ελάμβανε κατά την είσοδό του στην εργασιακή εφεδρεία. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ρυθμίζονται ο τρόπος υπολογισμού του εισοδήματος σε μηνιαία βάση από την τυχόν άσκηση ελευθερίου επαγγέλματος ή επιτηδεύματος, τα ειδικότερα ζητήματα ασφάλισης, καταβολής των εισφορών εργαζομένου και εργοδότη, ο τελικός δικαιούχος φορέας των εισφορών και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου. (Παρ. 2). Καταργούνται οι κενές, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, θέσεις εργαζομένων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και τις επιχειρήσεις τους, στα Ν.Π.Ι.Δ. που ανήκουν στο κράτος ή σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α. κατά την έννοια της επίτευξης κρατικού ή δημόσιου ή αυτοδιοικητικού σκοπού ή εποπτείας ή διορισμού και ελέγχου της πλειοψηφίας της διοίκησής τους ή επιχορηγούνται τακτικά σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από πόρους των ως άνω φορέων κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, καθώς και στις δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμούς και [σελ. 22 του πρωτοτύπου] ανώνυμες εταιρείες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314), όπως έχουν τροποποιηθεί με τις όμοιες της παρ. 1α του ν. 3899/2010 (Α' 212). Εξαιρούνται οι κενές θέσεις [...]. (Παρ 3). Η σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των εργαζομένων στους φορείς της προηγούμενης παραγράφου, με εξαίρεση το καλλιτεχνικό προσωπικό της περίπτωσης γ' της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και το ιατρικό, νοσηλευτικό και παραϊατρικό προσωπικό των δημοσίων νοσηλευτικών ιδρυμάτων, των φορέων κοινωνικής πρόνοιας, του ΕΚΑΒ και των ασφαλιστικών ταμείων, καθώς και τους ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες που υπάγονται στις διατάξεις του ν. 1514/1985, λύεται αυτοδικαίως εκ του νόμου, όταν συντρέξουν στο πρόσωπό τους οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για λήψη πλήρους σύνταξης, που αντιστοιχούν σε τριάντα πέντε (35) χρόνια ασφάλισης, εφόσον το δικαίωμα αυτό αποκτάται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, μέχρι και την 31.12.2013 [...]. Τα δικαιολογητικά που αφορούν στις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης συγκεντρώνονται με ευθύνη των εργαζομένων. (Παρ. 4) Οι εργαζόμενοι της προηγούμενης παραγράφου τίθενται αυτοδικαίως, από 1.1.2012 σε εργασιακή εφεδρεία και μέχρι την κατά την προηγούμενη παράγραφο λύση της

σχέσης εργασίας τους. Εφόσον εκ των υστέρων διαπιστωθεί από την υπηρεσία ότι κατά την ως άνω ημερομηνία εργαζόμενος πληρούσε τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3, τίθεται σε εφεδρεία με διαπιστωτική πράξη η ισχύς της οποίας ανατρέχει στην 1.1.2012. (Παρ. 5) [...] (Παρ 6) [...] (Παρ. 7) [...] (Παρ. 8). Η χρονική διάρκεια της εργασιακής εφεδρείας δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες, προκειμένου για εργαζόμενους της παραγράφου 4, και τους δώδεκα (12) μήνες, προκειμένου για εργαζόμενους των παραγράφων 5, 6 και 7. **[σελ. 23 του πρωτοτύπου]** (Παρ. 9). Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου κατισχύουν κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης ή ρήτρας ή όρου συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητικής απόφασης ή ατομικής σύμβασης εργασίας ή συμφωνίας. (Παρ. 10) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται τα σχετικά με την αποπληρωμή των στεγαστικών και άλλων συναφών δανείων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.) που έχουν ληφθεί από εργαζόμενους που εντάσσονται στην εργασιακή εφεδρεία, μπορεί να διευρύνεται ο κύκλος δικαιούχων για τη λήψη δανείων από το Τ.Π.Δ. με την ένταξη εργαζομένων που εντάσσονται στην εργασιακή εφεδρεία και να οργανώνονται προγράμματα του Τ.Π.Δ. για την αναχρηματοδότηση από αυτό και άλλων συναφών δανείων που έχουν λάβει εργαζόμενοι που εντάσσονται στην εργασιακή εφεδρεία από άλλα πιστωτικά ιδρύματα. (Παρ.11). Με προγραμματική σύμβαση που συνάπτει το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Οικονομικών με την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διευκόλυνση της εξυπηρέτησης και αποπληρωμής δανείων που έχουν λάβει πρόσωπα που εντάσσονται στην προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα του προηγούμενου άρθρου ή στην εργασιακή εφεδρεία του παρόντος άρθρου, καθώς και στο Πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Β΄ του παρόντος νόμου, ανάλογα με το συνολικό οικογενειακό εισόδημα και την περιουσιακή κατάσταση καθενός από αυτά”». Με τις παρ. 5, 6 και 7 του ως άνω άρθρου 34 ρυθμίσθηκαν ζητήματα θέσης υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που απασχολείτο σε δημόσιους φορείς που καταργούνται ή συγχωνεύονται ή πλεονάζοντος προσωπικού, περιπτώσεις που δεν αφορούν την ένδικη υπόθεση. Εξάλλου με το άρθρο 43 του ως άνω Νόμου 4024/2011 ορίστηκε ότι η ισχύς **[σελ. 24 του πρωτοτύπου]** του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους του διατάξεις. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού, με τις ως άνω ρυθμίσεις τέθηκε σε εφαρμογή το μέτρο της εργασιακής εφεδρείας, όπως αυτό προβλέπεται στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής και στο άρθρο 37 παρ. 7 του Ν. 3986/2011, προκειμένου να τηρηθούν οι δεσμεύσεις της χώρας έναντι των εταίρων δανειστών για την ένταξη (σε αυτό) 30.000 εργαζομένων του δημόσιου τομέα, την εξοικονόμηση 300.000.000 ευρώ εντός του έτους 2012 και την ολοκλήρωση της διαδικασίας μέχρι τα τέλη του 2011. Επίσης, σύμφωνα με την έκθεση αυτή, κύρια οφέλη από τη λήψη του μέτρου αυτού είναι η άμεση διασφάλιση οργανωτικών, λειτουργικών και δημοσιονομικών αποτελεσμάτων προς την κατεύθυνση του στρατηγικού στόχου που είναι ο περιορισμός του κράτους και η μείωση της δημόσιας δαπάνης, χωρίς παράλληλα ο μεγαλύτερος αριθμός των εργαζομένων, που υπάγεται υπό το καθεστώς αυτό, να οδηγείται

στην ανεργία, αλλά στη σιγουριά της συνταξιοδότησης και χωρίς επίσης να προκαλείται εκτεταμένη αναστάτωση του προσωπικού της δημόσιας διοίκησης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα και ούτε, για τη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, να επιβαρύνονται οι ως άνω φορείς με την καταβολή αποζημίωσης απόλυσης, που δημοσιονομικά θα ήταν ιδιαίτερα δυσμενής. Εν όψει του προαναφερθέντος σκοπού, η κατά τα άνω επέμβαση του νομοθέτη για τη θέσπιση καθεστώτος εργασιακής εφεδρείας, στην οποία εντάσσεται κατά την χρονική περίοδο από 1.1.2012 έως 31.12.2013 προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που απασχολείται στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, με βάση το οριζόντιο κριτήριο της εγγύτητας στη θεμελίωση **[σελ. 25 του πρωτοτύπου]** δικαιώματος για την λήψη από το μισθωτό πλήρους σύνταξης γήρατος από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα, δεν παραβιάζει τις θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές που κατοχυρώνονται από τις διατάξεις των άρθρων 2 (προστασία της αξίας του ανθρώπου), 4 (ισότητα των πολιτών) και 5 (ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας) του Συντάγματος. Και τούτο διότι σε περιπτώσεις παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, ο νομοθέτης, υποκείμενος σε οριακό μόνο δικαστικό έλεγχο, μπορεί να θεσπίσει μέτρα άμεσης περιστολής δαπανών που συνεπάγονται οικονομική επιβάρυνση μεγάλων κατηγοριών του πληθυσμού, στοχεύοντας παράλληλα στη βελτίωση της μελλοντικής δημοσιονομικής και οικονομικής κατάστασης ([OMISSIS] ΕΔΔΑ υπόθ. Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ κατά Ελλάδος), δεδομένου μάλιστα ότι διά των μέτρων αυτών επιδιώκεται συγχρόνως ο θεμιτός σκοπός του εξορθολογισμού και περιορισμού του διογκωμένου δημόσιου τομέα ([OMISSIS]), ενώ παράλληλα με τις επί μέρους συγκεκριμένες ρυθμίσεις επιτρέπει στους εργαζομένους που εντάσσονται στο καθεστώς αυτό να καλύπτουν μέρος τουλάχιστον των βασικών βιοτικών τους αναγκών και λαμβάνει ειδικές πρόνοιες για την άμβλυνση των δυσμενών συνεπειών που αυτοί υφίστανται, ούτως ώστε να μην θίγεται ο πυρήνας των συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Εξάλλου το προσωπικό που απασχολείται στο Δημόσιο, ΟΤΑ, Ν.Π.Δ.Δ. και γενικότερα σε φορείς του δημοσίου τομέα, όπως είναι το αναιρεσίβλητο Ν.Π.Ι.Δ., με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, κατέχοντας αντίστοιχες οργανικές θέσεις, μπορεί οποτεδήποτε ν' απολυθεί με καταγγελία της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αυτού από τον εργοδότη φορέα του, με **[σελ. 26 του πρωτοτύπου]** βάση τις σχετικές ρυθμίσεις της εργατικής νομοθεσίας. [OMISSIS] [αναφορά στην κατάργηση της δυνατότητας πρόβλεψης αντίθετης ρύθμισης που να περιορίζει το δικαίωμα απόλυσης σε ορισμένους λόγους]. Επομένως, εφ' όσον μπορούσε να λάβει χώρα ελευθέρως από τον οικείο δημόσιο φορέα καταγγελία των συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου μέρους του πιο πάνω με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικού, περιλαμβανομένου και του αναιρεσείοντος, ανεξαρτήτως δηλαδή της συνδρομής ή μη δικαιολογημένης προς τούτο αιτίας (με την επιφύλαξη της περίπτωσης συνδρομής κατάχρησης δικαιώματος, περί της οποίας δεν πρόκειται), ήταν καθόλα επιτρεπτή η εκ μέρους του νομοθέτη επιλογή του ολιγότερου επαχθούς θεσμού της εργασιακής εφεδρείας για το μέρος του προσωπικού που ήταν εγγύς στη συνταξιοδότηση, πολλώ δε μάλλον που λόγω της άμεσης ανάγκης περικοπής δημοσίων δαπανών και της συνακόλουθης μείωσης της επιχορήγησης

των δημόσιων φορέων από πόρους του τακτικού προϋπολογισμού, όπως είναι το αναιρεσίβλητο Ν.Π.Ι.Δ. (άρθ. 16 παρ. 1 του Ν. 1646/1986), τούτο θα οδηγούσε εκ των πραγμάτων σε απολύσεις για λόγους οικονομικούς. Το με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικό άλλωστε δεν απολαμβάνει, κατά τα **[σελ. 27 του πρωτοτύπου]** ήδη προεκτεθέντα, του καθεστώτος της μονιμότητας, σε αντίθεση με τους μόνιμους δημόσιους υπαλλήλους του στενού δημόσιου τομέα και, επομένως, δεν μπορούν να εφαρμοσθούν επ' αυτού, ούτε και αναλόγως, οι διατάξεις του άρθρου 103 παρ. 2 και 4 του Συντάγματος, η πρώτη των οποίων ορίζει ότι κανένας δεν μπορεί να διορισθεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη και η δεύτερη των οποίων ορίζει ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι που κατέχουν οργανικές θέσεις είναι μόνιμοι, εφόσον αυτές οι θέσεις υπάρχουν και ότι αυτοί εξελίσσονται μισθολογικά σύμφωνα με τους όρους του νόμου και, εκτός από τις περιπτώσεις που αποχωρούν λόγω ορίου ηλικίας ή παύονται με δικαστική απόφαση, δεν μπορούν να μετατεθούν χωρίς γνωμοδότηση, ούτε να υποβιβασθούν ή να παυθούν χωρίς απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου, που αποτελείται τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα από μόνιμους δημόσιους υπάλληλους, περίπτωση επί της οποίας αποφάνθηκε με την με αριθ. 3354/2013 απόφαση η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικράτειας, κρίνοντας ως αντίθετη στις πιο πάνω συνταγματικές διατάξεις (και όχι σε εκείνη του άρθρου 103 παρ.3 του Συντάγματος που αφορά το με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό που κατέχει οργανικές θέσεις σε δημόσιους φορείς), ως και εκείνη του άρθρου 4 του Συντάγματος, τη διάταξη του άρθρου 33 του Ν. 4024/2011 (και όχι εκείνη του άρθρου 34 που αφορά την ένδικη υπόθεση), η οποία θεσπίζει καθεστώς προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας των μόνιμων πολιτικών υπαλλήλων του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των Ν.Π.Ι.Δ. και περιέχει αντίστοιχες ρυθμίσεις με εκείνη του άρθρου 34, με το ειδικότερο σκεπτικό ότι δεν είναι συνταγματικά ανεκτό, προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο θεμιτός στόχος της αναδιοργάνωσης των δημόσιων υπηρεσιών και της ορθολογικής διαχείρισης της αντίστοιχης δημόσιας δαπάνης, να καθορίζονται **[σελ. 28 του πρωτοτύπου]** όροι υποχρεωτικής απομάκρυνσης υπαλλήλων που απολαύουν του προνομίου της μονιμότητας από την υπηρεσία με βάση κριτήρια μη συνδεδεμένα με τις λειτουργικές και οργανωτικές ανάγκες της Διοίκησης, αλλά με τα προσόντα, τις ικανότητες και την εν γένει υπηρεσιακή τους απόδοση και η κατάργηση των οργανικών θέσεων, τις οποίες κατέχουν οι απομακρυνόμενοι, να επέρχεται ως αυτόθροη συνέπεια της απομάκρυνσης, χωρίς επί πλέον την προηγούμενη ουσιαστική κρίση του υπαλλήλου από υπηρεσιακό συμβούλιο, με μόνο κριτήριο τη συμπλήρωση ορισμένου χρόνου πραγματικής υπηρεσίας, έστω και αρκούντως μακρού. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω ο πρώτος [OMISSIS] λόγος αναίρεσης, κατά το δεύτερο αυτού σκέλος, με τον οποίο ο αναιρεσείων, επικαλούμενος την ανωτέρω [OMISSIS] απόφαση [της ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας], προσάπτει στην προσβαλλομένη απόφαση την πλημμέλεια ότι με το να δεχθεί ότι οι ρυθμίσεις του άρθρου 34 του Ν. 4024/2011 για τη θέση προσωπικού υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα και με το να εφαρμόσει στη συνέχεια τις σχετικές διατάξεις απορρίπτοντας ως ουσιαστικά αβάσιμη την αγωγή, παραβίασε το άρθρο 103 παρ. 2 και 4 του

Συντάγματος και την συνταγματική αρχή της ισότητας πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Με το Ν. 3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» (ΦΕΚ Α' 16) ενσωματώθηκαν στην εσωτερική έννομη τάξη οι Οδηγίες 2000/43/ΕΚ και 2000/78/ΕΚ. Ο νόμος αυτός καταργήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 1 Ν. 4443/2016 (ΦΕΚ Α' 232), πλην όμως οι ρυθμίσεις των πιο πάνω Οδηγιών, από κοινού με τις ρυθμίσεις της με αριθ. 2014/54/ΕΕ Οδηγίας για τη [σελ. 29 του πρωτοτύπου] λήψη μέτρων προς διευκόλυνση άσκησης των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, –καθώς και άλλες ρυθμίσεις της ενωσιακής νομοθεσίας–, ενσωματώθηκαν (εκ νέου) στην εσωτερική έννομη τάξη με το μέρος Α' του νόμου αυτού, οι δε ρυθμίσεις του μέρους αυτού εφαρμόζονται κατά το άρθρο 22 παρ.2 αυτού και σε εκκρεμείς υποθέσεις που αφορούν παραβάσεις του Ν. 3304/2005 ([ΟΜΙΣΙΣ]). Ειδικότερα με τα άρθρα 1, 2 παρ. 1 και 2 στοιχ. β', 3 παρ. 1 στοιχ. γ' και 6 παρ. 1 στοιχ. α' της με αριθ. 2000/78 Οδηγίας ορίζονται τ' ακόλουθα: «Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα κράτη μέλη», (άρθρ. 1 της Οδηγίας). «1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχείρισης σημαίνει την απουσία άμεσης ή έμμεσης διάκρισης για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1. 2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1: α) συντρέχει άμεση διάκριση όταν [...]. β) συντρέχει έμμεση διάκριση όταν, μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να προκαλέσει μειονεκτική μεταχείριση ενός προσώπου μιας ορισμένης θρησκείας ή πεποιθήσεων, με μια ορισμένη ειδική ανάγκη, μιας ορισμένης ηλικίας, ή ενός ορισμένου γενετήσιου προσανατολισμού, σε σχέση με άλλα άτομα, εκτός εάν i) η εν λόγω διάταξη, κριτήριο ή πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία, ii) [...]» (άρθ. 2 παρ.1 και 2 στοιχ. β της Οδηγίας). «1. Εντός των ορίων των εξουσιών που απονέμονται στην Κοινότητα, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε [σελ. 30 του πρωτοτύπου] όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων, όσον αφορά: α) ... β)... γ) τις εργασιακές συνθήκες και τους όρους απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων και των αμοιβών» (άρθ. 3 παρ. 1 στοιχ. γ της Οδηγίας). «Κατά παρέκκλιση εκ του άρθρου 2, παράγραφος 2, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι η λόγω ηλικίας διαφορετική μεταχείριση δεν συνιστά διάκριση εφόσον δικαιολογείται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου αντικειμενικά και λογικά από έναν θεμιτό στόχο, ιδίως δε από θεμιτούς στόχους της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, και εφόσον τα μέσα επίτευξης του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία. Αυτή η διαφορετική μεταχείριση μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει: α) την καθιέρωση ειδικών συνθηκών για την πρόσβαση στην απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση, την απασχόληση και την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των όρων

απόλυσης και αμοιβής για τους νέους, τους ηλικιωμένους και τους εργαζόμενους που συντηρούν άλλα πρόσωπα, προκειμένου να ευνοείται η επαγγελματική τους ένταξη ή να εξασφαλίζεται η προστασία τους» (άρθ. 6 παρ. 1 στοιχ. α της Οδηγίας). Οι ρυθμίσεις αυτές της οδηγίας ενσωματώθηκαν στην εσωτερική έννομη τάξη με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 3 περ. β, 7 παρ. 1 περ. α και 8 παρ. 1 περ. γ του Ν. 3304/2005 αρχικά και ήδη με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 2 περ. β, 3 παρ. 1 περ. γ και 6 παρ. 1 περ. α του Ν. 4443/2016. Εξ άλλου η 25η αιτιολογική σκέψη της πιο πάνω με αριθ. 2000/78 Οδηγίας ορίζει ότι η απαγόρευση των διακρίσεων, λόγω ηλικίας, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για την πραγματοποίηση των στόχων που καθορίζονται για την απασχόληση και την ενθάρρυνση της ποικιλομορφίας στην απασχόληση· εντούτοις η διαφορετική [σελ. 31 του πρωτοτύπου] μεταχείριση λόγω ηλικίας μπορεί να δικαιολογείται υπό ορισμένες περιστάσεις και συνεπώς απαιτούνται ειδικές διατάξεις, οι οποίες μπορούν να διαφέρουν ανάλογα με την κατάσταση των κρατών μελών. Συνεπώς ο διαχωρισμός μεταξύ της διαφορετικής μεταχείρισης που δικαιολογείται με βάση θεμιτούς στόχους των πολιτικών απασχόλησης, αγοράς εργασίας και επαγγελματικής κατάρτισης και των απαγορευμένων διακρίσεων είναι ουσιαστικής σημασίας. Περαιτέρω με την εν λόγω διάταξη του άρθρου 34 παρ. 1 στοιχ. γ, 3 εδ. α και 4 του Ν. 4024/2011 εισάγεται, όπως προαναφέρθηκε, ο θεσμός της εργασιακής εφεδρείας για τους ήδη απασχολούμενους εργαζόμενους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, τους ΟΤΑ, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τα Ν.Π.Ι.Δ. που εντάσσονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, για τη χρονική περίοδο μίας διετίας το πολύ (από 1.1.2012 έως 31.12.2013), με βάση το οριζόντιο κριτήριο της εγγύτητας προς θεμελίωση των προϋποθέσεων για τη συνταξιοδότησή τους με πλήρη σύνταξη γήρατος που αντιστοιχούν σε τριάντα πέντε (35) έτη ασφάλισης εντός της πιο πάνω περιόδου. Κατά τη διάρκεια της ως άνω περιόδου και μέχρι τη συμπλήρωση των εν λόγω προϋποθέσεων συνταξιοδότησης, οι εντασσόμενοι στο καθεστώς αυτό υφίστανται δραστική μείωση των αποδοχών τους, χωρίς όμως να υποχρεούνται να εργάζονται στον οικείο δημόσιο φορέα. Επίσης η αποζημίωση που άλλως θα δικαιούνταν συμψηφίζεται με τις μειωμένες αποδοχές τους που λαμβάνουν κατά τη διάρκεια παραμονής τους υπό το καθεστώς αυτό, η δε ένταξή τους υπό το καθεστώς αυτό θεωρείται ως προαναγγελία απόλυσης για όλες τις έννομες συνέπειες που αυτή επάγεται. Στόχος των σχετικών ρυθμίσεων είναι η εξυπηρέτηση της ανάγκης άμεσης περιστολής της μισθολογικής δαπάνης που συμφωνήθηκε μεταξύ της χώρας και των εταίρων δανειστών και του εξορθολογισμού του δημόσιου [σελ. 32 του πρωτοτύπου] και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, εν όψει της σφοδρής οικονομικής κρίσης που αντιμετώπιζε η χώρα. Με τις σχετικές ρυθμίσεις δεν τίθεται συγκεκριμένο ηλικιακό όριο για το προσωπικό που εντάσσεται υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας σε αντίθεση με τους μόνιμους δημοσίου υπαλλήλους του στενού δημόσιου τομέα που τίθενται υπό καθεστώς προσυνταξιοδοτικής μονιμότητας, όπου τίθεται συγκεκριμένο ηλικιακό όριο (άρθ. 33 παρ. 1 υποπαρ. γ και 2 του Ν. 4024/2011) και κατά συνέπεια δεν μπορεί να γίνει λόγος για άμεση διάκριση λόγω ηλικίας κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 1 στοιχ. α της Οδηγίας 2000/78. Όμως η σχετική νομοθετική ρύθμιση στηρίζεται στο οριζόντιο κριτήριο της εγγύτητας στη θεμελίωση δικαιώματος για τη λήψη

πλήρους σύνταξης γήρατος από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα του εργαζομένου με τη συμπλήρωση τριάντα πέντε ετών ασφάλισης, εφόσον οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ολοκληρωθούν εντός συγκεκριμένης χρονικής περιόδου από 1.1.2012 έως 31.12.2012. Κατά συνέπεια, γεννάται ζήτημα εάν η σχετική νομοθετική ρύθμιση του άρθρου 34 παρ. 3 εδ. α και 4 του Ν. 4024/2011 συνιστά έμμεση διάκριση, λόγω ηλικίας, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 1 στοιχ. β της Οδηγίας, εάν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι κατά την ασφαλιστική νομοθεσία, οι ασφαλισμένοι με σχέση εξαρτημένης εργασίας στον ιδιωτικό τομέα μισθωτοί, όπως ο αναιρεσείων, μπορούσαν να θεμελιώσουν δικαίωμα για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος από το ΙΚΑ-TEAM, πέραν άλλων περιπτώσεων που δεν ενδιαφέρουν εν προκειμένω, και εφόσον είχαν πραγματοποιήσει 10.500 ημερομίσθια εργασίας (35 έτη εργασίας) στην ασφάλιση του ΙΚΑ ή άλλου φορέα κύριας ασφάλισης μισθωτών από παροχή εξαρτημένης και μόνο εργασίας και είχαν παράλληλα συμπληρώσει το 58ο έτος της ηλικίας τους (άρθ. 10 παρ. 1 του Ν. 825/1978, όπως τροποποιηθείς ίσχυε κατά [σελ. 33 του πρωτοτύπου] τον επίδικο χρόνο). (Τα όρια αυτά, τόσο της ηλικίας όσο και του ελάχιστου αριθμού ημερών εργασίας, έχουν ήδη προς τα άνω αυξηθεί). Επισημαίνεται βέβαια ότι δεν αποκλείεται στη συγκεκριμένη περίπτωση η συμπλήρωση του χρόνου ασφάλισης (35 έτη) να επέρχεται σε μεγαλύτερη (ή μικρότερη) ηλικία από εκείνη του 58ου έτους, αναλόγως του χρόνου έναρξης του εργασιακού βίου και ασφάλισης του μισθωτού ή για άλλους λόγους που αφορούν το πρόσωπο αυτού (απομάκρυνσή του από την αγορά εργασίας κ.α.), απαραίτητη όμως προϋπόθεση για τη θεμελίωση από τον ασφαλισμένο στο ΙΚΑ μισθωτό δικαιώματος για τη χορήγηση πλήρους σύνταξης γήρατος με τριακονταπενταετή εξαρτημένη εργασία είναι, πέραν της συμπλήρωσης του πιο πάνω ελάχιστου χρόνου ασφάλισης με σχέση εξαρτημένης εργασίας (35 έτη), η συμπλήρωση τουλάχιστον του 58ου έτους της ηλικίας του, οι οποίες (προϋποθέσεις) πρέπει να υπάρχουν κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης στον πιο πάνω ασφαλιστικό οργανισμό, ανεξαρτήτως του πότε η αίτηση θα υποβληθεί. Σε περίπτωση δε που πράγματι η ως άνω νομοθετική ρύθμιση συνιστά έμμεση διάκριση λόγω ηλικίας κατά την έννοια της Οδηγίας, γεννάται περαιτέρω ζήτημα, εάν οι λόγοι που διαλαμβάνονται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου συνιστούν αντικειμενικά και λογικά ένα θεμιτό στόχο που δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση, εν όψει και των συνθηκών υπό τις οποίες ορίστηκε να υπαχθεί ένα μέρος του προσωπικού υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας και, επί πλέον, εάν τα ειδικότερα νομοθετικά μέτρα ως προς τις αποδοχές και την αποζημίωση απόλυσης των ενταχθέντων υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας μισθωτών και συγκεκριμένα: α) η κατά το άρθρο 34 παρ. 1 υποπαρ. γ του Ν. 4024/2011 δραστική περικοπή των αποδοχών του τεθέντος υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας [σελ. 34 του πρωτοτύπου] προσωπικού στο 60% του βασικού του μισθού, χωρίς παράλληλα το εν λόγω προσωπικό να υποχρεούται να εργάζεται στον οικείο δημόσιο φορέα και η συνακόλουθη απώλεια της τυχόν μισθολογικής ή βαθμολογικής του εξέλιξης κατά το διάστημα από τη θέση του σε εργασιακή εφεδρεία μέχρι την απόλυσή του λόγω συνταξιοδότησης με πλήρη σύνταξη γήρατος, λαμβανομένων όμως υπ' όψη και των προβλεπόμενων από το νόμο μέτρων προστασίας για το προσωπικό αυτό (δυνατότητα ανεύρεσης άλλης εργασίας ή αυτοαπασχόλησης, χωρίς να απόλλεται

το δικαίωμα λήψης του πιο πάνω ποσού επί του βασικού μισθού, ανάληψη της υποχρέωσης από τον φορέα, άλλως από τον ΟΑΕΔ, καταβολής στον οικείο ασφαλιστικό φορέα μέχρι την συνταξιοδότηση των ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη και εργαζομένου με βάση τις προηγούμενες αποδοχές του τελευταίου, εξαίρεση από το καθεστώς της εργασιακής εφεδρείας ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων που χρήζουν προστασίας, δυνατότητα μεταφοράς του προσωπικού αυτού κατά προτίμηση σε άλλες θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα, μέριμνα για τη λήψη μέτρων για την αποπληρωμή των στεγαστικών δανείων που είχε λάβει το προσωπικό αυτό κ.λπ.) και β) η κατά το άρθρο 34 παρ. 1 υποπαρ. ε του Ν. 4024/2011 απώλεια ολόκληρης (ή αναλόγου μέρους) της προβλεπομένης από το άρθρο 8 εδ. β του Ν. 3198/1955 αποζημίωσης κατά την απόλυση ή αποχώρηση του μισθωτού από την εργασία του, λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος, ανερχομένης στο 40% της προβλεπομένης αποζημίωσης απόλυσης, για τους επικουρικά ασφαλισμένους μισθωτούς (η οποία, προκειμένου για δημόσιους φορείς, οι οποίοι φέρουν κοινωφελή χαρακτήρα ή επιδοτούνται από το κράτος, όπως το αναιρεσίβλητο Ν.Π.Ι.Δ., δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 15.000 ευρώ κατ' ανώτατο όριο), λόγω [σελ. 35 του πρωτοτύπου] συμψηφισμού αυτής με τις ληφθείσες κατά τη διάρκεια της εργασιακής εφεδρείας μειωμένες αποδοχές, την οποία (αποζημίωση) άλλως το προσωπικό αυτό θα ελάμβανε κατά την ισχύουσα ως άνω εργατική νομοθεσία είτε το ίδιο αποχωρούσε, είτε απολυόταν από τον φορέα, όπου απασχολείτο, συνιστούν πρόσφορα και αναγκαία μέσα για την επίτευξη του στόχου αυτού, κατά την έννοια των άρθρων 2 παρ. 2 στοιχ. β και 6 παρ.1 της Οδηγίας. Τέλος με τη διάταξη του άρθρου 267 [ΣΛΕΕ] ορίζεται ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις ... (β) επί του κύρους και της ερμηνείας των πράξεων των θεσμικών ή λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, επομένως και των Οδηγιών, και περαιτέρω ότι δικαστήριο κράτους-μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση και του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου οφείλει να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο. Εν όψει των προεκτεθέντων γεννάται ζήτημα συμβατότητας των πιο πάνω διατάξεων για τη θέση του αναιρεσειόντος υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας και των εξ αυτής συνεπειών στις αποδοχές του και στη λήψη της αποζημίωσης απόλυσης, λόγω συνδρομής των προϋποθέσεων για τη συνταξιοδότησή του με πλήρη σύνταξη γήρατος, προς τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 2 στοιχ. β, 3 παρ. 1 στοιχ. γ και 6 παρ. 1 στοιχ. α της με αριθμό 2000/78 Οδηγίας για την απαγόρευση διαφορετικής μεταχείρισης, λόγω ηλικίας. Κατόπιν των ανωτέρω το παρόν δικαστήριο κρίνει ομόφωνα ότι πρέπει ν' αναβληθεί η έκδοση οριστικής απόφασης επί του πρώτου [OMISSIS] λόγου αναιρέσεως και κατά το πρώτο αυτού σκέλος, κατά παραδοχή και του σχετικού αιτήματος του αναιρεσειόντος, και ν' [σελ. 36 του πρωτοτύπου] απευθυνθεί προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, με προδικαστικά ερωτήματα που διατυπώνονται στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει τους πρώτο κατά το δεύτερο αυτού σκέλος και δεύτερο λόγο της [OMISSIS] αίτησης αναίρεσης [OMISSIS].

Αναβάλλει κατά τα λοιπά την έκδοση οριστικής απόφασης. Απευθύνει προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τ' ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα.

A) Συνιστά έμμεση διάκριση λόγω ηλικίας κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 1 και 2 στοιχ. β και 3 παρ. 1 στοιχ. γ της Οδηγίας 2000/78 η θέσπιση από το κράτος-μέλος νομοθεσίας, εφαρμοζομένης στο Δημόσιο, ΟΤΑ και Ν.Π.Δ.Δ. και γενικότερα σε όλους τους φορείς (Ν.Π.Ι.Δ) του ευρύτερου δημόσιου τομέα υπό την ιδιότητά τους ως εργοδότη, όπως εκείνης του άρθρου 34 παρ. 1 υποπαρ. γ, 3 εδ. α και 4 του Ν. 4024/2011, με την οποία το με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικό των πιο πάνω φορέων τίθεται υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας για μία περίοδο το πολύ είκοσι τεσσάρων (24) μηνών με μόνο ουσιαστικό κριτήριο την εγγύτητα προς θεμελίωση των προϋποθέσεων για τη συνταξιοδότηση με πλήρη σύνταξη γήρατος που αντιστοιχούν σε τριάντα πέντε (35) έτη ασφάλισης εντός της χρονικής περιόδου από 1.1.2012 έως 31.12.2013, εν όψει μάλιστα του ότι κατά την τότε ισχύουσα ασφαλιστική νομοθεσία, πέραν άλλων περιπτώσεων που δεν ενδιαφέρουν εν προκειμένω, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος χορήγησης πλήρους σύνταξης γήρατος του απασχολούμενου με σχέση εξαρτημένης εργασίας προσωπικού, απαιτείτο η πραγματοποίηση [σελ. 37 του πρωτοτύπου] (τουλάχιστον) 10.500 ημερών εργασίας (35 ετών) στην ασφάλιση του ΙΚΑ ή άλλου φορέα κύριας ασφάλισης μισθωτών και η συμπλήρωση (τουλάχιστον) του 58ου έτους της ηλικίας του ασφαλισμένου, χωρίς βέβαια ν' αποκλείεται αναλόγως της συγκεκριμένης περίπτωσης η συμπλήρωση του ως άνω χρόνου ασφάλισης (35 έτη) να έχει επέλθει σε διαφορετική ηλικία;

B) Αν η απάντηση στο ερώτημα υπό στοιχείο (A) είναι καταφατική, μπορεί η θέσπιση του συστήματος της εργασιακής εφεδρείας να δικαιολογηθεί αντικειμενικά και λογικά, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 2 στοιχ. β περ. i και 6 παρ. 1 στοιχ. α της Οδηγίας, από την άμεση ανάγκη διασφάλισης οργανωτικών, λειτουργικών και δημοσιονομικών αποτελεσμάτων και ειδικότερα από την άμεση ανάγκη περιστολής των κρατικών δαπανών για την επίτευξη συγκεκριμένων ποσοτικών στόχων μέχρι τα τέλη του έτους 2011, που αναγράφονται στην Αιτιολογική Έκθεση του νόμου, όπως είχε ειδικότερα προβλεφθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής, προκειμένου να τηρηθούν οι δεσμεύσεις της χώρας έναντι των εταίρων-δανειστών αυτής για την αντιμετώπιση της οξυτάτης και παρατεταμένης δημοσιονομικής και οικονομικής κρίσης που διερχόταν η χώρα και παράλληλα να επιτευχθεί ο εξορθολογισμός και περιορισμός του διογκωμένου δημόσιου τομέα;

Γ) Εάν η απάντηση στο ερώτημα υπό στοιχείο (B) είναι καταφατική,

1) συνιστά η θέσπιση ενός μέτρου, όπως εκείνου του άρθρου 34 παρ. 1 υποπαρ. γ του Ν. 4024/2011, που προβλέπει δραστική περικοπή των αποδοχών του τεθέντος υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας προσωπικού στο 60% του

βασικού του μισθού που λάμβανε κατά τον χρόνο εισόδου του υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, χωρίς παράλληλα το εν λόγω προσωπικό [σελ. 38 του πρωτοτύπου] να υποχρεούται να εργάζεται στον οικείο δημόσιο φορέα και που επάγεται (εκ των πραγμάτων) απώλεια της τυχόν μισθολογικής ή βαθμολογικής του εξέλιξης κατά το διάστημα από τη θέση του σε εργασιακή εφεδρεία μέχρι την απόλυσή του λόγω συνταξιοδότησης με πλήρη σύνταξη γήρατος, πρόσφορο και αναγκαίο μέσο για την επίτευξη του πιο πάνω σκοπού, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 2 στοιχ. β περ. i και 6 παρ. 1 στοιχ. α της Οδηγίας, όταν σωρευτικά: α) το προσωπικό αυτό διατηρεί τη δυνατότητα ανεύρεσης άλλης εργασίας (στον ιδιωτικό τομέα) ή έχει την ευχέρεια ν' ασκήσει ελεύθερο επάγγελμα ή επιτήδευμα κατά τη διάρκεια της εργασιακής εφεδρείας, χωρίς να χάνει το δικαίωμα λήψης του πιο πάνω ποσού επί του βασικού μισθού, εκτός εάν οι αποδοχές ή το εισόδημά του από τη νέα εργασία ή απασχόλησή του υπερβαίνει τις αποδοχές που λάμβανε πριν τη θέση του υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, οπότε το πιο πάνω ποσό επί του βασικού μισθού περικόπτεται κατά το υπερβάλλον – άρθ. 34 παρ. 1 υποπαρ. στ, β) ο εργοδότης δημόσιος φορέας, και σε περίπτωση κατάρτησής του ο ΟΑΕΔ, αναλαμβάνει την υποχρέωση καταβολής στον οικείο ασφαλιστικό φορέα μέχρι την συνταξιοδότηση του υπαλλήλου των ασφαλιστικών εισφορών τόσο του εργοδότη όσο και του εργαζομένου που αναλογούν για κύρια σύνταξη, επικουρική ασφάλιση, πρόνοια και υγειονομική περίθαλψη, με βάση τις αποδοχές που λάμβανε ο τελευταίος πριν τη θέση του υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας – άρθ. 34 παρ. 1 υποπαρ. δ, γ) προβλέπονται εξαιρέσεις από τη θέση υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων που χρήζουν προστασίας (ο άλλος σύζυγος να έχει τεθεί σε εργασιακή εφεδρεία, σύζυγος ή τέκνο με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% που συνοικούν και βαρύνουν τον υπάλληλο, αναπηρία του [σελ. 39 του πρωτοτύπου] υπαλλήλου με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, πολύτεκνοι, μονογονεϊκές οικογένειες που συνοικούν και βαρύνουν τον υπάλληλο) – άρθ. 34 παρ. 1 υποπαρ. β, δ) παρέχεται κατά προτίμηση δυνατότητα μεταφοράς του προσωπικού αυτού σε άλλες κενές θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα με βάση αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια με την ένταξη σε πίνακες κατάταξης του ΑΣΕΠ – άρθ. 34 παρ. 1 υποπαρ. α – δυνατότητα όμως που εκ των πραγμάτων ήταν περιορισμένη λόγω της δραστηκής μείωσης των προσλήψεων προσωπικού από τους διάφορους δημόσιους φορείς, εξ αιτίας της ανάγκης περιστολής των δαπανών, ε) λαμβάνεται μέριμνα για τη λήψη μέτρων ως προς την αποπληρωμή των στεγαστικών δανείων που είχαν λάβει από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων εργαζόμενοι που εντάσσονται σε εργασιακή εφεδρεία και για την κατάρτιση συμφωνίας του Ελληνικού Δημοσίου με την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών προς διευκόλυνση της αποπληρωμής δανείων που το προσωπικό αυτό είχε λάβει από άλλες Τράπεζες, ανάλογα με το συνολικό οικογενειακό εισόδημα και την περιουσιακή κατάσταση καθενός – άρθ. 34 παρ. 10 και 11, στ) με νεώτερο νόμο (άρθ. 1 παρ. 15 του Ν. 4038/2012 – ΦΕΚ Α 14) προβλέφθηκε η κατ' απόλυτη προτεραιότητα έκδοση του κανονισμού της σύνταξης και της εντολής πληρωμής για το υπό στοιχείο (β) και (γ) προσωπικό και πάντως εντός τεσσάρων μηνών από την απόλυσή του και την υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών για την αναγνώριση της σύνταξης και ζ) η κατά τα άνω απώλεια

της δυνατότητας βαθμολογικής και μισθολογικής εξέλιξης, κατά τη διάρκεια της περιόδου που το με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικό τελεί υπό καθεστώς εργασιακής εφεδρείας και μέχρι την απόλυσή του λόγω συνταξιοδότησης με πλήρη σύνταξη γήρατος, δεν θα υφίσταται στην πλειονότητα των περιπτώσεων, περιλαμβανομένης [σελ. 40 του πρωτοτύπου] και της ένδικης υπόθεσης, καθόσον ο εργαζόμενος, λόγω της μακράς παραμονής του στον δημόσιο φορέα, έχει εξαντλήσει την μισθολογική ή/και βαθμολογική κλίμακα που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία για την εξέλιξή του;

2) συνιστά η θέσπιση ενός μέτρου, όπως εκείνου του άρθρου 34 παρ. 1 υποπαρ. ε του Ν. 4024/2011 που επιφέρει απώλεια ολόκληρης (ή αναλόγου μέρους) της προβλεπόμενης από το άρθρο 8 εδ. β του Ν. 3198/1955 αποζημίωσης κατά την απόλυση ή αποχώρηση του μισθωτού από την εργασία του, λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος, ανερχομένης στο 40% της προβλεπόμενης αποζημίωσης απόλυσης, για τους επικουρικά ασφαλισμένους μισθωτούς (η οποία, προκειμένου για δημόσιους φορείς οι οποίοι φέρουν κοινωφελή χαρακτήρα ή επιδοτούνται από το κράτος, όπως το αναιρεσίβλητο Ν.Π.Ι.Δ., δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 15.000 ευρώ κατ' ανώτατο όριο), λόγω συμψηφισμού αυτής με τις ληφθείσες κατά τη διάρκεια της εργασιακής εφεδρείας μειωμένες αποδοχές, πρόσφορο και αναγκαίο μέσο για την επίτευξη του προαναφερθέντος στόχου, κατά την έννοια των άρθρων 2 παρ. 2 στοιχ. β περ. i και 6 παρ. 1 στοιχ. α της Οδηγίας, λαμβανομένου υπόψη ότι σε κάθε άλλη περίπτωση τη μειωμένη αυτή αποζημίωση το προσωπικό αυτό θα την λάμβανε κατά την ισχύουσα ως άνω εργατική νομοθεσία, είτε το ίδιο αποχωρούσε, είτε απολυόταν από τον φορέα, όπου απασχολείτο;

[ΟΜΙΣΣΙΣ] [σελ. 41 του πρωτοτύπου] [ΟΜΙΣΣΙΣ] [παραγγελία διαβίβασης της δικογραφίας στο Δικαστήριο]

[ΟΜΙΣΣΙΣ]

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ [ΟΜΙΣΣΙΣ]

στις 11 Ιουνίου 2019.

[ΟΜΙΣΣΙΣ]